

ПОНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Васільєва Л.М.

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри обліку, оподаткування та
управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро, Україна*

В умовах економічних перетворень виникає необхідність створення нових систем і принципів господарювання, адекватних ринковій економіці. Серед них особливого значення набуває проблема здійснення ефективного фінансового контролю як важливої ланки системи управління. Зараз стало очевидно, що багато соціально-економічних проблем не можуть бути вирішені без наведення належного порядку в бюджетно-фінансовій сфері

Основні функції держави полягають у проведенні інституційних перетворень, розробленні законодавства, що відповідає вимогам ринкової економіки, забезпеченні умов для його обов'язкового виконання, сприяння у формуванні ринкових інститутів, розробленні та проведенні соціально-економічної політики, реалізації державної політики, спрямованої на ефективне управління державним майном і поліпшення стану державного бюджету. Держава повинна бути ініціатором, що регулює формування ринкового середовища, воно повинно забезпечувати динамічний розвиток і стійкість економічного зростання. Природно, що під час збереження основних принципів державного регулювання форми і методи впливу держави на економічні процеси значно модифікуються, змінюється зміст державної політики.

Основним критерієм визначення ефективності як кінцевого результату є сукупність об'єктивних наслідків фінансового контролю. Появі такого результату сприяє наявність знань про зміст діяльності контролюючого органу, про реакцію суб'єкта контролю на його дії, про зміни в управлінській діяльності, що відбуваються під впливом контролю. Важливе значення в даному аспекті має врахування практичних наслідків контролю в управлінській діяльності, враховуючи, що під ефективністю розуміється досягнення позитивного результату не всіма методами, а тільки тими, які є наслідком контролю. Однак у зв'язку з тенденцією зростання обсягу державних інвестицій в програми соціально-економічного розвитку вимоги підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів органам державного фінансового контролю доведеться вибирати нові методи в організації своєї діяльності, більш чітко визначати критерії відбору контрольованих програм.

Основним обов'язком органу державного фінансового контролю при виявленні недоліків і порушень в результаті проведення контрольного заходу, має стати не тільки прийняття каральних заходів до винних, а й вказівка шляхів щодо викорінення допущених порушень [2].

Контроль ефективності витрачання бюджетних коштів і використання державної власності передбачає:

- організацію та контроль за своєчасністю виконання дохідних і видаткових статей бюджетів і державних позабюджетних фондів за обсягами, структурою та цільовим призначенням;

- визначенні доцільності витрат і використання державної власності;

- оцінку обґрунтованості дохідних і видаткових статей бюджетів.

Таким чином, ефективність виконання бюджету є провідним показником якості витрачання державних коштів. Кількісно ефективність бюджетної політики вимірюється відношенням отриманих результатів до суми здійснених витрат. Ефективність методів державного фінансового контролю в більшій мірі обумовлена системою організації державного фінансового контролю.

Мірою ефективності служить відношення результату (ефекту перевірки) до витрат, пов'язаних з отриманням цього результату. При розгляді категорії ефективності стосовно фінансового контролю виділяється одна методологічна особливість, що відрізняє її від категорії ефективності стосовно до виробництва. Якщо зростання ефективності виробництва означає одержання на одиницю спожитих ресурсів більшої маси економічного ефекту (або для отримання одиниці економічного ефекту витрачена менша маса використовуваних ресурсів), то підвищення ефективності фінансового контролю не завжди обов'язково означає отримання більшого економічного ефекту при тих же витратах ресурсів, які використовувалися.

Результати контролю того чи іншого об'єкта можуть завершитися позитивною оцінкою його фінансово-господарської діяльності, відсутністю фінансових порушень [1]. І це той же результат, хоча і негативний з позиції конкретного економічного ефекту витрачених ресурсів. Такий результат слід вважати ідеальним в суспільстві, де завдяки контрольним органам та громадській думці формується культура фінансової дисципліни, що в кінцевому рахунку є сукупним результатом функціонування контрольних органів у сфері управління фінансами держави. Це сукупний результат виступає як частковий (частина загального ефекту) соціальний ефект, який проявляється в суспільній свідомості та сприяє підвищенню рівня довіри до влади всіх рівнів. Таким чином, економічний ефект в контрольній системі за певних умов трансформується в соціальний ефект.

Отже, загальною метою єдиного механізму фінансового контролю є забезпечення чіткого, безперебійного функціонування кожного органу управління, кожної посадової особи, апарату державного управління в цілому на основі дотримання законодавства, що визначає їх завдання, функції та правомочності.

Література:

1. Піхоцький В.Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики: монографія. Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2014. 336 с.

2. Шевчук О. А. Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні : монографія. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2016. 378 с.